

TORONTÁI

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel. Becskerek, Obiljeva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:		Ára 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Becskerek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egész évre . 300 D Negyedévre . 75 D Félévre . . . 150 D Havonta . . . 25 D	

LEGUJABB

— Déli telefonjelentéseink. —

A Vatikán és az SHS állam közti ellentét elintézését nyert.

Beograd, nov. 24.

Az utolsó napok politikai eseménytelenségébe, mint a bomba esáppott be a Vatikánal történt összehúzás híre. Amint most utólag megállapítható, a konfliktus előzményei a szent Jeromos intézet ismeretes afférjáig nyulnak vissza. A szent Jeromos intézet vezetőségét fölesérték olasz papokkal, akik azután eltávolították az intézetből a király arekéjét. Végül a Vatikánban nem fogadták a dr. Smodlaka helyett ki-nevezett új követet, Jankovityot.

A minisztertanács tegnap egész nap tanácskozott ebben az ügyben és amint már tegnapi lapunkban jelentettük, délben kommunikét adott ki a kormány, amelyben kijelenti, hogy a Vatikán és a jugoszláv kormány viszonyának elmér-

gesedését a lapok tendenciózan lancirozták.

A Vatikán és az SHS kormány közötti félreértés elsimult és a jóviszony teljesen helyreállt.

Dr. Smodlaka vatikáni követ tegnap délután már el is utazott Rómába, hogy a két kormány közötti nézeteltérést eloszlassa. Tegnap délután Trifunovity vallásügyi miniszter Bauer zágrebi, Karling maribori és dr. Aksamvity gyakovói püspökökkel konferált.

Délután 6 órakor pedig Pasity miniszterelnök audiencián volt a királynál, akit a politikai helyzetről informált. Valószínű, hogy a miniszterelnök a Vatikánal szembeni helyzetünkről tett a királynak jelentést.

A szocialisták belépnek Briand kormányába.

Páris, nov. 24.

Doumergue elnök a kamara vasárnap délutáni ülése után, amelyen tudvalevőleg megbuktatták a Painlevé kormányt, egymásutánban fogadta a parlamenti pártok vezetőit. Különösen Brianddal tanácskozott hosszasan, akinek végül is megbízást adott az új kormány megalakítására. Briand elfogadta a mandátumot és hétfőn éjjel tizenegy órára ígerte az új kormány listáját. A pártvezérekkel folytatott tárgyalásait azonban nem tudta idejében befejezni és

ezért a végleges választ mára halasztotta. Ma délelőt dől el minden bizonnyal Briand vállalkozásának sorsa.

Boncour szocialista vezér Doumergue elnök előtt kijelentette, hogy a szocialista-párt körében erős a hajlandóság, a kormányba való belépésre. Boncour később nyilatkozatát megismételte újságírók előtt is.

Politikai körökben meg vannak győződve, hogy Briand még a mai nap folyamán megalakítja az új kormányt.

Cuza tanár a magyar királyság visszaállításáért.

Kolozsvár, nov. 24.

A Keresztény Nemzetvédelmi Liga zászlóbontásán Cuza tanár beszélt, aki beszédében megindokolta Magyarországon való tárgyalásai alapindítókat és beszéde során érdekes vallomást tett a magyar királykérdés problémáját illetőleg.

A zsidókérdést illetőleg — mondotta Cuza — szükséges, hogy Románia, Lengyelország és Magyarország mint érdekelt államok összefogjanak és közös akciót indítsanak ebben a kérdésben. Ezért küldtek

volt engem Magyarországra, hogy a közös akció ügyét megtárgyaljuk. Ami a magyar zsidókérdésnek a népszövetség tanácsában való tárgyalását illeti, tiltakoznunk kell ez ellen nekünk is, hogy illetéktelenül beavatkozzanak Magyarországhoz ügyeibe. Éppen így nem engedhetjük meg azt sem, hogy a magyar királykérdésben akadályozzák a magyar nép jogos kívánalmait. A magyar népnek szuverén joga, hogy maga döntson államformájának kérdéséről.

Tegnap délután nyílt meg a német birodalmi gyűlés.

Berlin, nov. 24.

Tegnap délután nyitották meg a döntő birodalmi gyűlést, amely a locarnói szerződés ügyével foglalkozik.

A gyűlés megnyitó beszédét Luther kancellár mondta. Beszéde elején kijelentette, hogy kormánya, dacára a német nemzetiek kiválásának mégis uralmon maradt, hogy a helyzet kifelé ne komplikálódjék.

A locarnói szerződés által — mondotta Luther — Németország egyenrangúvá lesz a többi nagyhatalommal és különféle engedményeket élvez.

Beszéde zárószavaiban kijelentette, hogy a locarnói szerződés megkötése által a nyugati hatalmak átesoportosítása megkezdődött. Azzal a ténnyel azonban, hogy Németország elhatározta magát arra, hogy a Népszövetségbe lép, nem adta fel a jó viszonyát azokkal a nemzetekkel szemben, amelyek nincsenek a Népszövetségben, de amelyekkel Németországnak közös érdekei vannak.

Luther beszédét zsufoolt ház hallgatta végig. A birodalmi gyűlés ma kedden folytatja ülését és valószínűleg a hét közepén, vagy végén kerül a locarnói szerződés fölötti szavazásra a sor.

A német nemzetiek és a kommunisták elhatározták, hogy bizalmatlanságot szavaznak a kormánynak.

Tárgyalják a hajózási szindikátus likvidálásának ügyét.

Beograd, nov. 24.

A miniszterek pénzügyi bizottsága tegnap délután foglalkozott a hajószindikátus likvidálásának ügyével. Megegyezés azonban nem jött létre és így a tanácskozást ma folytatják.

TÖZSDE

November 24.

Beograd. Newyork 5635—40. London 27365—70. Páris 219 és fél—20. Zürich 1089—egynegyed, Milánó 228 és fél—29. Berlin 1345 és fél—47. Bukarest 2560—65. Prága 16755—45. Wien 796—95. Budapest 793.

Zürich. Beograd 919. Páris 2025. London 2513 és egynegyed, Newyork 518 és háromnegyed, Milánó 2107 és fél, Berlin 12355. Wien 7305. Prága 1537 és fél, Budapest 7275. Bukarest 231 és fél, Brüsszel 2345.

Budapest. Buza 370, rozs 230, takarmányárpa 240, sörárpa 330, zab 240, régi tengeri 265, köles 195, korpá 160, repce 600.

Az anyanyelv joga.

Amilyen örömmel fogadták az ország kisebbségei Radics Sztepán közoktatási programját, ugyanilyen osztatlan helyeslésre kell, hogy találjon Radics újabb nyilatkozata, amelyben félreérthetetlen szavakban tesz hitvallomást tiszta liberalizmusa és a kisebbségi kérdés közoktatási részére vonatkozó tisztult felfogása mellett. Amit a magyar kisebbség éveken át követendő elv gyanánt hangoztatott, azt ime — majdnem ugyanazokkal a szavakkal — megerősíti és gyakorlati jelentőségre emeli az új közoktatásügyi miniszter. Ez a nyilatkozat teljes egészében elismeri a kisebbségnek kulturájához való jogát és szinte nem várt nyíltsággal azt hangoztatja, hogy a kisebbségeket kulturális törekvésükben nem elnyomni, hanem minden módon támogatni kell.

Radics Sztepán egy széles látókörű államférfihez méltó módon ismeri fel azt az igazságot, hogy minden kulturális erősödés nemesak az azt kitermelő kisebbségnek, hanem az egész országnak érdeke, mert vele az egész ország szellemi birtoklómányát gyarapítja. A kultúra nem lehet politikum, mert egy elválaszthatatlan, hagyományok és az anyanyelv közössége által összefűzött egység lelki virága, amely még az elnyomás hórétége alatt is él és szirmokat hajt. A kulturájában és kulturájáért élő nép mindenkor csak a szépnek és az erkölcsnek áll a szolgálatában, mert legértékesebb nemzeti tulajdonságai jutnak benne a legnemesebb módon kifejezésre, nem lehet tehát ártalmára annak az országnak, amelynek földjén sarjad és kibontakozik.

Mindenkor vallottuk mi is mély meggyőződéssel, hogy a kisebbségeknek el kell sajátítaniok az államnyelvet, hiszen ezt erkölcsi indokon kívül saját szociális és gazdasági érdekük is megkívánja. De Radics ezt a kérdést is a belátás egyedül helyes szempontja szerint itéli meg és tisztában van ezzel, hogy itt nem elég a szándék őszintesége, az akarat tisztasága: a nyelvérzék isten adománya és akinek nem adott meg a hozzá való tehetség, bizony minden igaz lojális érzésre és

törhetetlen szorgalma mellett sem nyerheti el a nyelvkinés felmérhetetlen gazdagságát. Csak a játszva tanuló gyermek friss szelleme részére nem jelent nehézséget az államnyelv tökéletes elsajátítása és ha e részben az oktatás intenzív és teljes lesz, úgy a mindenki által ószintén kívánt eredmény e téren sem maradhat el.

És végül hadd köszöntse teljes elismerés Radics ama nyilatkozatát is, hogy mindenkinek kétségbevonhatatlan joga, hogy nemzetiségét saját maga állapítsa meg. A nemzetiségi hovatartozandóság ugyanis vallomás, a lelki tartalom megnyilvánulása és amint senki idegen a lélekbe nem láthat bele, úgy teljesen meddő az a kísérlet is, hogy bárki nemzetiségét megbizhatatlan külső jelek szerint, más állapítsa meg. Amely nyelven gondolkodom, a mely nemzetiség sorsát születésem óta a magaménak tudom, ahhoz a nemzetiséghez tartozom és ezért hovatartozandóságomnak egyedül csak magam lehetek a tudója. Radics Szeptán felismerte e kérdés etikai és morális voltát és ezzel a felismeréssel visszaadta a nemzeti-ségeknél ősi jussukat: a lélek őszintén megnyilatkozásának elvitathatatlanságát.

Nyilvánosságra hozták a csehszlovák választások végleges eredményét.

Prága, nov. 24.

A csehszlovák kormány ma hozta nyilvánosságra az országos választások végleges eredményét.

A kormánykoalícióban lévő pártok közül eszerint a cseh agráriusok 45 képviselőt és 23 szenátort, a nép-párt 31 képviselőt és 16 szenátort, a nemzeti szocialisták 28 képviselőt és 17 szenátort, a cseh nemzeti demokraták 13 képviselőt és 7 szenátort és a cseh iparosok 13 képviselőt és 6 szenátort választottak.

Az ellenzéki pártok közül a magyar keresztényszocialisták 4 képviselőt és 2 szenátort, a német nacionalisták 10 képviselőt és öt szenátort, a német szociáldemokraták 17 képviselőt és 9 szenátort, a német keresztény szocialisták 13 képviselőt és 7 szenátort, a kommunisták 41 képviselőt és 20 szenátort, a német nemzeti szocialisták 7 képviselőt és 3 szenátort, a német agráriusok 24 képviselőt és 12 szenátort, Hlinkák 23 képviselőt és 12 szenátort, a lengyelek és az erdőkárpáti gazdaságpártiak egy-egy képviselőt küldenek Prágába.

A kormánykoalíciónak alig néhány főnyi többsége van. A szavazásoknál a minisztereknek is jelen kell lenniök, mert ellenesetben könnyen megtörténhetik, hogy a koalíció kisebbségben marad és így megbukik a kormány.

Majdnem új

háló-, ebédlő- és konyhaberendezés

elköltség miatt **azonnal eladó.**
Bővebbet 2408
Ambrózia Cukorkagylár üzemvezetőjénél Obala Princese Jelena 5.

Megszüntették a gabonaneműek kiviteli vámját.

Lorkovity támadta a mai adórendszert és több adónem megszüntetését követelte. — Hosszu vita a pénzügyi bizottság ülésén.

Beograd, nov. 24.

A pénzügyi bizottság tegnap délután ülést tartott, amelyen a vámtarifa megváltoztatásával foglalkozott.

A szekció elfogadta az előterjesztett javaslatot, hogy a kiviteli vámot megszüntessék a gabonára és vasuti talpfára. Együttal felére szállította le a szárnyasokra, tollra, rongyra és régi papírra előírt kiviteli vámitételeket.

Több felszólaló javasolta a tojás, az ópium és a száraz szilva kiviteli vámitételeknek leszállítását is, ehhez azonban a pénzügyminiszter nem adta hozzájárulását. A pénzügyi bizottság kívánságára az előterjesztés most a minisztertanács elé kerül és ez fogja végérvényesen eldönteni, helyt adjanak-e a javaslatnak. A pénzügyi bizottságnak a vámtarifa megváltoztatására vonatkozó javaslatai ugyanis nem kerülnek a nemzetgyűlés plénuma elé, mert a változtatásokat a pénzügyminisztérium rendeli el rövid uton, a minisztertanács engedélyével.

A pénzügyi bizottság tegnapi ülésén Bazala horvát képviselő kérdést intézett Sztójadinovity Milán pénzügyminiszterhez, hogy miért nem utalják ki az állami tisztviselők és nyugdíjasok visszatartott illetményeit és miért nem emelik a régebben nyugdíjazott tisztviselők és állami alkalmazottak nyugdíjilletményeit. Protity (rad.) reagált Bazala felszólalására és kijelentette többek között, hogy ha képviselőtársa már oly nagyilekű javaslatot tesz, miért

nem ad előterjesztést arról is, hogy honnan lehetne fedezetet találni az ily módon megnagyobbodott állami kiadásokra. Szerinte vannak fontosabb ügyek is, amelyek igénybeveszik az állam anyagi teljesítőképességét.

Sztójadinovity pénzügyminiszter válaszolt a felszólalóknak és kijelentette, hogy az új állami költségvetésben előirányzott megfelelő összeget a visszamaradt illetmények kifizetésére, ahhoz azonban semmiesetre sem adhatja hozzájárulását, hogy a koronás alapon nyugdíjazott állami alkalmazottak illetményeit felemeljék.

Bazala ezután kérdést intézett a közlekedésügyi miniszterhez és sürgette az állami hivatalok autóhasználatáról szóló szabályzat meghozatalát, hasonlóképpen megsürgette a papok illetményeit szabályozó választási ügyi miniszteri rendelet kiadását.

Radonics képviselő közölte a képviselővel, hogy a közlekedésügyi és vallásügyi minisztérium rövidesen elkészül a két szabállyzattal, amelynek nyilvánosságra hozatala rövidesen megtörténik.

A pénzügyi bizottság ezután az indennitások elvi vitájára tért át. Lorkovics horvát egység-párti képviselő szólalt fel elsőnek és a mai adórendszereket bírálta élesen. A szónok több adónem sürgős megszüntetését is követelte. Beszédét az esti órákban megszakította és folytatását a mai folytatolagos ülésre halasztotta.

Ma délután ítélet lesz Lédererné ügyében

Budapest, nov. 24.

A tábla Kállay táblabíró elnöklete alatt ma folytatta a Léderer-pörben a tanukihallgatásokat Ma Léderer

Gusztávot, a gyilkos csendőrfőhadnagyot hallgatják ki.

Lehetséges, hogy Lédererné ügyében még ma délután meg lesz az ítélet.

Vége a munkaszünet-háboruságnak.

Torontál-Temesmegye területére elrendelték a vasárnapi teljes munkaszünetet.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, nov. 24.

A vasárnapi munkaszünet kérdése körül hosszú ideig elkeveredett harcok és viták folytak. Egyesek helyeselték az üzletek zárvaratását, mások viszont helytelenítették és üzleti forgalmukat látták veszélyeztetve a szerintük kényszerű szünnappal. A kereskedők általában örömmel üdvözölték azt az új utat, amelyet a Bánságban legelőbb Beeskereken vezettek be, azóta hogy az egész országra szóló és ezt kötelezőleg előíró kormányhatározatot hatálylanították, az iparosok közül azonban sokan elleneztek, főleg azért, mert a környékbeli községek és városok, amelyekben vasárnapra azonfelül még hetipiac is esett, elhódították Beeskerektől a környékbeli falvak vevő közönségét, vagy legalább is az a veszély fenyegetett, hogy a környező községek népe más városokba szokik. A kamara

legutóbbi plenáris ülésén ilyen értelemben felszólalás is történt és a szónok Tóth Ferenc kisiparos elvben helyeselte a vasárnapi munkaszünet bevezetését, részleteiben azonban csak akkor, ha az egész megyében általánossá teszik az új rendszert.

A több oldalról elhangzott kívánságnak engedeti Torontál-Temesmegye vezetősége, amikor 285.13—925. számú rendeletével utasította a kisipari és kereskedelmi üzemeiket a teljes vasárnapi munkaszünet tiszteletben tartására. A rendelet szerint vasárnap teljes munkaszünet van, melynek tartama alatt az üzleteket zárva kell tartani. Azokban a helységeken, ahol a hetipiac vasárnapra esik, a hetipiacot haladéktalanul át kell helyezni hétköznapra.

A rendelet bizonyára megnyugvást kelt úgy az érdekelt kereskedelmi alkalmazottak, mint az iparosok és kereskedők körében.

Az olasz—jugoszláv feszültség

London, nov. 24.

A Manchester Guardian hosszasan foglalkozik az olasz—jugoszláv feszültség kérdésével.

Az Adria keleti és nyugati partjai közötti rivalizálás az új állam megteremtésével nem szűnt meg, konstatalja a Manchester Guardian, hanem bizonyos tekintetben még élesebbé vált mint azelőtt.

Amióta az SHS állam belügyeiben konsolidáció állt be, észrevehető, hogy Jugoszlávia erősebb hangot üt meg Olaszországgal szemben.

Megoldódott a gordiusi csomó.

A kereskedelemügyi minisztérium végre rendezte a hálalás kérdését.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, nov. 24.

A hálalás és a hetipiacokon való kereskedés régóta húzódo kérdésében a közgazdasági egyesületek, különösen az egyik beeskereki intézmény gyakori intervenciója most végre eredménnyel járt. A kereskedelemügyi minisztérium 10.290—III. számú rendeletével végre szabályozta a kereskedőket közlekedési hálalást, amelynek eddigi ugyszólván korlátlan szabadságát annyi kísérletezés után, végre bizonyos határok közé szorította.

A kereskedelemügyi minisztérium ma Beeskerekre érkezett terjedelmes határozatában kifejti, hogy a hálalást csakis SHS állampolgároknak engedélyezi, mégpedig kizárólag házilag készített belföldi iparcikkkel. Külföldi honosságú polgároknak hálalási engedélyt adni, különösen nem belföldön készült háziiparcikkkel szigorúan tilos.

Ami a Bánságban élő szlovákokat és tótokat illeti, azokról külön intézkedik a rendelet. Az általuk üzött kereskedelmet, tudniillik, hogy szövetségükkel és más külföldön készült gyáriiparcikkkel különböző helységeken a hetipiacokat keresik fel és áruikat ott hozzák forgalomba, a minisztérium hálalásnak minősítette és betiltotta. Arra való tekintettel, hogy az itt tartózkodó és volt Felsőmagyarországról elszármazott tótok régi jogaira hivatkoznak — bár a trianoni békeszerződéssel ennek kötelezettsége úgy Magyarországra, mint a többi szomszédos államra megszűnt, — a minisztérium előzékenységből megengedi, hogy amennyiben az állam javára optáltak, továbbra is felkereshetik a piacokat, azonban kizárólag Szlovénországban készült házilag előállított iparcikkkel. Az ellenőrzésről szóló részben a hálalásról szóló törvényt kéri figyelembe venni, amely előírja, hogy az illetőknek árujukról hatósági származási bizonyítványt kell felmutatniok, a melyben az illető község előjárásága aláírásokkal és pecsétekkel igazolja, hogy az áru csakugyan háziiparcikk, azonkívül vámdéklarációval is bizonyítaniok kell a behozott cikkek eredetét.

Eszerint, amint a rendelet különben világosan kifejti, a bánsági szlovákok és tótok nem árulhatnak többé gyáriiparcikkeket és a háziiparcikkekre is a miniszteri határozat értelmében új iparigazolványt is kell váltaniok.

HIRES

— nov. 24.

Házasság. Dragan Daniló, a becskerekai munkásbiztosító pénztár számtanácsosa és Pajdak Zora számellenőr, Pajdak Emil nyug. alispán leánya, csütörtökön délelőtt fél 11 órakor az anyakönyvvezető előtt polgári házasságot kötnek.

Rakity Boriszlav becskerekai kereskedő csütörtök délelőtt 11 órakor vezeti oltár elé a központi gör. templomban Bagyin Katicát, Bagyin Marinko földbirtokos leányát.

Mennyit jövedelmezett a vásár a városnak. A városi fogyasztási adóhivatal tegnap összeállította a város bevételeit a vasárnapi késő őszi vásárról, amely 32.350 dinárt tesz ki. Bár a vásár általános szempontból rosszul sikerült a város jövedelme a tavalyihoz viszonyítva emelkedett.

Mi harminc évesek

Éppen a legrosszabbkor érkezünk erre a világra. Alig szippantottunk néhányat az obligát értségi utáni cigarettéből, máris belekerülünk a világháború vérzivatarának a kellős közepébe. Szöges bakancsainkkal gázoltunk Bulgária sárában, tápostuk a wolhyniai homokot, máskáltunk a doberdói sziklákon, kapaszkodtunk a bukovinai hegyekre, bejártuk a félvilágot. A halál legyei egy zümmögtek körülöttünk, mint falusi urambátyámék kertjében a méhecskék. Lelki tornisztereinket egy életre való élménnyel tömtük degeszre. Fialat testünket összetörte, idegeinket felőrölte, az ifjuságnak ugynevezett himporát letöltötte az öt esztendeig orkánló vérvihar... És mindezért csak azt kaptuk jutalmul, hogy az öregek nem dörzsölhetik orrunk alá a karosszék pipafüstös Olimpuszáról, a békés emésztésben eltöltött életük példaadó hőskorszakát azzal, hogy: — „Hja a mai fiatalság! Mit tudtok ti az életről!... A mi időnkben...“ Az öregek is érzik ezt és csüggedten tapasztalják, hogy más világba kerültek. A karosszék megszünt pidesztál lenni. Az unokák nem figyelnek a nagyapó meséire, hanem bubirizurát hordanak és vendéglőkben shymmit táncolnak. Az öregek elvesztették lábuk alól a talajt, nem találják meg a mult időkkel való összefüggést és mint eltévedt gyerekek a köruton úgy tétováznak ebben a tótágast álló idegen világban. Zsörtölődő, örökkön elégedetlen bácsi és néni a mai öregek legtöbbször, akik nem igen akarják tudomásul venni, hogy a legutóbbi tiz esztendő száz évvel formálta át a világot.

A becskerekai gabonapiac. A mai rossz időjárás miatt, a hetipiacra meglehetősen kevés gabonaneműt hoztak ki. A búzát 255 dinárért, a tengerit 85—90 dinárért árulták métermázsánként. Az irányzat jó ideje szilárd, de előreláthatólag nem marad tartós. A kínálat ezért tartózkodó, a kereslet azonban nagy.

Ellopott hadikötvények. Beogradból jelentik: A közegészségügyi minisztérium gazdasági osztályából eltűnt százötven hadikötvény. A váratlan felfedezéssel egyidejűleg eltűnt a gazdasági osztály egyik vezetőtisztviselője is. A rendőri vizsgálat összefüggést lát a tisztviselő hirtelen elutazása és a hadikötvények eltűnése között és most ebben az irányban folytatja a nyomozást.

December elsején életbelép a téli menetrend.

— A „Torontál“ tudósítójától. —

Szobotica, nov. 24. A szoboticai vasutigazgatóság közlése szerint, december elsejével életbelép a Vajdaságban a téli menetrend. Az új menetrend nagyobb

változtatásokat, hirtelen, nem fog hozni, főleg az új vonalak bekapcsolásával történnek némi eltérések a régi menetrendtől.

A helyszínen folytatják az anyósgyilkos asszony bűnpörének tárgyalását.

— A „Torontál“ tudósítójától. —

Beeskerek, nov. 24. A becskerekai törvényszék büntető tanácsa tegnap délután három órakor folytatta a főtárgyalást az előre megfontolt szándékkal végrehajtott gyilkossággal vádolt Damján Persza és férje Damján Ronku bűnügyében.

A délutáni folytatólagos tárgyaláson Mrkusity Josif dr. védő a délnél meghallgatott Damján Pavel meghittetésének felfüggesztését javasolta, egyúttal pedig kérte, hogy a vizsgálatot a meggyilkolt férjére, a koronatanura is kiterjesszék, akinek zavart viselkedése és sok tekintetben ellentmondó vallomása gyanút kelt, hogy neki is szerepe volt esetleg a bűnügyben. A bíróság úgy határozott, hogy megeskettéstől egyelőre eltekint. Utána áttértek a tanúk kihallgatására.

Geca Pavelt hallgatták ki elsőnek, aki kijelentette, hogy néhányszor ütötték csak a vádlottat és pedig azért, mert nem akarta megmondani, hová tette a baltát. Tudomása szerint, a meggyilkolt Petrovity Éva vadházastársával, Damján Pavellel jó viszonyban élt. Hogy a vádlott asszony és a meggyilkolt között rendszeres veszekedések lettek volna, arról nem tudott bizonyosat mondani. A tanut megeskették vallomására.

Babos Tódor a csendőrök helyszíni szemle idején és utána is bennt járt Damjánék lakásában és látta a vérfoltokat. Az ő jelenlétében a

foglyokat nem bántották, az istálló-ból azonban tompa ütések zaját hallotta, hogy ott mi folyt le, nem tudja.

Nika Petárról a falu szája azt beszélt, hogy viszonya volt Petrovity Évával. Nyugodt lelkiismeretemre kijelenthetem — mondotta nagyöszintén a tárgyaláson — hogy ez nem igaz. Emiatt a pletyka miatt már pofonokat is kaptam — jegyezte meg.

Petrovity John, a meggyilkolt volt férje elmondta, hogy egy ismerőse a gyilkosság előtt tíz nappal felkereste és közölte, hogy az asszony vissza akar hozzá térni, fogadjon vissza. Az ajánlatot elutasítottam — felelte a tanu az elnök kérdésére — és kijelenttem, hogy ha régebben nem voltam elég jó, most sem kell az asszony. Az üzenethez ismerős megjegyezte, hogy volt felesége nem tud élni a vadházastársával.

Kingya Marta szerint az üzenettel nem bízta meg senki. Kíváncsiságból kérdezte, hogy Petrovity visszafogadná-e volt feleségét.

Több tanu kihallgatása után Makszimovity Szevetszláv ügyész és Mrkusity Josif dr. védő javaslatot tesz a bizonyítás kiegészítésére, illetve több tanu beidézésére. A bíróság a kérelmeknek részben helyt is adott és elnapolta a tárgyalást. A tárgyalást egy hónapon belül a helyszínen folytatják.

Tiltakoznak az élelmiszeruzsora ellen.

Nyilvános népgyűlést hív össze a becskerekai munkásszaktanács.

Becskekerek, nov. 24.

Az este az egyesült munkásszaktanács ülést tartott, amelyen a napirenden szereplő kisebb jelentőségű ügyek letárgyalása után foglalkozott a drágaság kérdésével is és elhatározta, hogy az élelmiszer uzsora letörése érdekében mozgalmat indít, amelynek nyilvános ismertetéseért december hatodikára tiltakozó népgyűlést hív össze.

Az ipari gyártmányok árai mint ismeretesek, részben rohamosan, részben fokozatosan jelentősen estek és számbavehető árkülönbözet mutatkozik a gabonaneműk áraiban is. Az olcsóbbodás nem vont maga után olyan következményeket, amelyeket joggal elvártak és amelyeknek bekövetkezését a logikus ész biztosra vehette. A piaci élelmiszer-cikkek az ipari gyártmányok és a gabonaneműek olcsóbbodása dacára megmaradtak azon a magas nívón, mint az elmúlt években, amikor még úgy az ipari termelés gyártmányai, mint a mezőgazdaság termékei a mai áraknál jóval drágábbak voltak

A szaktanács ülésén felmerült vélemények nem tudtak magyarázatot találni arra, hogy miért kell a becskerekai piacon még ma is két dinárt fizetni egy tojásért, amikor a tengeri vagyis a baromfiak tápláléka nyolcvan dinár métermázsánként, holott két év előtt kétszáz dinár tengeri árak mellett is két dinárért adták a tojás darabját. Hasonló aránytalanságokat állapítottak meg az egyéb élelmiszerek tej, hus, stb. terén is.

A tiltakozó népgyűlésen az összehívó szaktanács fel akarja hívni a hatóságok figyelmét az élelmiszerek terén folyó árdragításokra és felkéri a rendőrhatalóságot a legerélyesebb ellenintézkedések foganatosítására.

A mozgalom előkészítésére a munkásszaktanács 25-ikén szerdán este 8 órakor a kereskedelmi alkalmazottakkal, 26-ikán csütörtökön este hat órakor a szabókkal, 29-én vasárnap délelőtt fél 10 órakor pedig a vas- és fém munkásokkal tart értekezletet a Klub-kávéházban.

A radikális-párt járási konferenciája Kovacsicán. A radikális-párt járási konferenciáját, mint jeleztük, vasárnap tartotta meg Kovacsicán Sztójadinovity Milán pénzügyminiszter és Suvakovity Lázár agrárreform miniszteri államtitkár részvétele mellett. A magas vendégeket impozáns fogadtatásban részesítették. Háromszáz fellobogózott és virággal diszitett kocsin mentek a vendéglátó kovacsiciaiak a miniszter és az államtitkár elé. A konferencián Sztójadinovity pénzügyminiszter a meg egyezés politikáját, majd a pénzügyi programját ismertette. A többi felszólalók általában gazdasági kérdésekkel foglalkoztak. Az ülés végén határozati javaslatot fogadtak el, amelynek tartalma nagyjából egyezik a becskerekai kerületi konferencián hozott rezolúcióval. A konferencián és az ezt követő banketten résztvett Krszity Vászsa Torontál-Temesmegye alispánja is.

* „A felhők lovagja“ a legújabb aviatikai filmtrakció az Orientben.

Radics Szeptán leánya, a közoktatásiügyi miniszter személyes titkára. Beogradból jelentik: A közoktatásiügyi miniszter az este irta alá az első kinevezési okmányt minisztersége óta. Az este töltötte be ugyanis a személye körüli titkári állást, amelyet a legalkalmasabb jelölt, a miniszter leánya dr. Vandekov Mária, Vandekov országgyűlési képviselő felesége nyert el. Az új titkár már át is vette hivatalát.

Letartóztatott volt kommunista képviselők. Beogradból jelentik: A rendőrség az este letartóztatta dr. Markovity Szima és Miljus Szima volt kommunista-párti országgyűlési képviselőket. Eredetileg csak Miljust keresték, de mivel Markovity társaságában találták, őt is letartóztatták. Markovityot minden valószínűség szerint még a mai nap folyamán szabadlábra helyezik.

* **Orvosi hír.** Dr. Kinstler H. fül, orr és gége specialista és operateur, orvosi működését megkezdte Veliki-becskekerekben és rendel Beogradszka (Écskai) utca 4. szám alatt. Telefon 172. szám.

„A nemi betegségek és azok szomorú következményei“ cím alatt az egészségügyi minisztérium egy kulturális filmet hozott forgalomba, mely az első és egyetlen film ezen a téren, mert közvetlenül rámutat a venerikus betegségek kihatására a mai könnyengondolkodó ifjuságot illetőleg. Az eredeti felvételek dr. Ernszt Finger, az I-ső bécsi poliklinika bőrbeteg osztályának orvostanára, dr. Gy. Gyorgyevity a beogradi állami klinika venerikus oszt. főnöke és dr. József Berze a „Steinhof“-i állami örültekházának vezetőjének személyes aszisztenciája mellett készült. A miniszteri leirat a mai generáció saját érdekében kötelezővé teszi a polgárságnak nemre való tekintet nélkül a film megtekintését, melyet egy tanulságos magyarozó orvosi felolvasás kísér. A rendezel értelmében a film 16 éven felüli nők és férfiak részére elkülönítve mutatandó be. Fenti egészségügyi, közhasznú filmet az Orient Bioskop mutatja be folyó hó 26. és 27-én. Az előadások sorrendjét nők, illetve férfiak, továbbá a középiskolák felsőbb osztályai részére külön falragaszokon tudatja a mozi vezetősége. Rendes helyárak, jegyek már előjegyezhetők!

Elemi sorscsapásoktól senki sincs mentesítve. Fizessen elő egy évre a „Torontál“-ra és ezzel ingyen biztosította lakásberendezését, ruháját, fehérneműjét ötvenezer dinárra.

Orient Bioskop

Kedden, nov. 24-én 5, 7 és 9 órákor
Szerdán, nov. 25-én, 5, 7 és 9 órákor

Pénztárnyitás: d. e. 10—1/2-ig, d. u. 4—5-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. e. 10—11 óráig, d. u. 2 órákor.

A felhők lovagja

vagy: Mózeshetek a levegőben.
Komoly kalanddráma 6 felvonásban. A főszerepekben: A. Wilson, Virginia Valli és Harry Metten.

Jön! A nemi betegségek és azok szomorú következményei **Jön!**

Munkában a betörők.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, nov. 24.

Vasárnapról-hétfőre virradó éjjel a betöréseknek egész sorát követették el a belváros területén, amelyek bizonyos szempontokból nézve arra engednek következtetni, hogy a három betörés egy kéz munkája.

Szobotin Szlavkó főgimnáziumi igazgató hétfőn reggel hivatalába jövet meglepetten konstatálta, hogy íróasztalának összes fiókjait feltörték, az aktákat szertedobálták és a fiókból 500 dinár készpénzt vittek el. Az egyik fiókban volt a Wertheim-kassza duplikátkulcsa, amelyet a betörők azonban nem vettek észre.

Ugyancsak vasárnap éjjel Schubert Ernőnek a Gundulityeva-utca 16. szám alatti lakásának véletlenül nyitva maradt előszobájából ismeretlen tettesek a család ugyszólván összes ruháit, cipőit ellopták. Ugyancsak betörték Schuberték szomszédjánál, özv. Veszelinénél is, ahol az éléskamrából tíz méter új kötelet, több új zsákot és nagyobb mennyiségű élelmicikket loptak el. Érdekes, hogy ez a két ház, ahol a betörés történt, közvetlen a csendőrlaktanya mellett fekszik.

Védvám, amely semmit sem véd.

Válasz a kőszén és kokszt árának megdrágítására.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, nov. 24.

A kőszénre legutóbb felemelték a vámot. A kormány elhatározására az ország csaknem valamennyi kamarájának és gyáriparos szövetségének tiltakozása volt a válasz, amelyhez most a beeskereki vélemény is csatlakozott.

Az ország területén működő kamarák és gyáriparos-szövetségek kevés kivétellel ülést tartottak, amelyek nemcsak, hogy ellenették a kőszén vámjának felemelését, hanem egyenesen arra kérték a kormányt, hogy az eddigi behozatali vámot is szüntesse meg, mert nemcsak a gyáriparosok, hanem az állam érdeke is megkívánja, hogy a vállalatok minél olcsóbban szerezhessek be a szükséges fűtőanyagot és ezáltal minél olcsóbb áron árusíthassák gyártmányaikat is.

A szinte országosnak beillő mozgalomhoz ma csatlakozott a beeskereki, noviszádi és oszijekai kamara is, amelyek együttes beadványban részletesen kifejtették, mennyire káros a kőszénre és kokszt megállapított védvám, amikor országunkban jobb minőségű kőszén és kokszt nincsen, amelyet féltetni lehetne a külföldi áru versenyképességétől. A memorandumot megküldötték a pénzügyi bizottság tagjainak és az összes országgyűlési képviselőknek.

SPORT

A francia—osztrák válogatott mérkőzés 1926 május 30 án lesz Bécsben.

Nyílttér

Ezen rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

ÉRTESETÉS.

Van szerencsénk régi tisztelt üzletheink és az illető szakkörök szíves tudomására hozni, hogy Velika kikindán „Kalla” Jugoszláviai Halkonzervgyár cég alatt testvérvállalatot alapítottunk.

Ezen vállalatunk, melynek technikai vezetésével egy általunk kiküldött, saját gyárunkban vezetői állásban levő elsőrangú szakteknintélyt megbizunk, az általunk Schmiedeberg-en halmozottan elsősorban híres halmarinádokkal teljesen egyenrangú gyártmányokat fog Jugoszlávia részére is készíteni és azokat mielőbb forgalomba hozni.

Amidőn ez alkalomból tisztelt vevőink eddigi bizalmáért köszönetet mondunk, kérjük bizalmukat részünkre továbbra is fenntartani, illetve azt új testvérvállalatunkra átruházni.

Teljes tisztelettel

„KALLA A”

Első Érchegységi Halkonzervgyár Schmiedeberg, Csehszlovákia.

Különböző bizonyítványokat és engedélyeket:

beutazási, italmérési, iparüzési engedélyeket stb. honossági, katonai, adó, erkölcsi stb. bizonyítványokat, amerikai és európai utleveleket eredményesen és gyorsan kijár ügyvédje útján Szatcska Trgovacka Agencija Veliki-beeskerek, Aleksandrova (Fő) u. 27.

Jobb házból való

leány

gyermek mellé felvétetik.

Cím a kiadóban.

Krumenacker István

nyug. vasuti főfelügyelő vállal fuvarlevél felülvizsgálást és vasuti szállításhoz eredő mindennemű visszkérészeket (hiányok, sérülések és határidő túllépések).

Vel. Beeskerek, Etveova u. 5.

EREDETI Dániel olajfestmény Sv. Nikola

eladó. — Megtekinthető naponta d. u. 3 óra közt Veresmartiova (Uri) utca 23. szám alatt

A kiadóhivatali telefonja — 21.

A szerkesztőség telefonja 281.

Karácsonyfákat

minden mennyiségben saját erdejéből viszonteladónak legolcsóbban szállít

Kralj József Zágreb, Hercegovacka 5.

Megrendeléseket elfogad

Wehner György V. Beeskerek, Gimnazijszka utca 3, ahol gyökeres fenyőnövények is megrendelhetők. 2894

Egymásba nyíló utcai és udvari

outorozott szoba

azonnal kiadó.

Villany bevezetve. Külön bejárat. Béga-hirdető, a főpostával szemben



UNIKUM-ZWACK

régbevált gyomorelixir

törvényileg védett eredeti üvegekben mindenütt kapható.

Bácska egyik legnagyobb és legforgalmasabb községében nagy környékkel, jól felszerelt

bőrkereskedés

kedvező fizetési feltételek mellett ELADÓ!

Cím a kiadóhivatalban — 2492

Cseh leányok

vásznak, asztalterítők és szalvéták, damaszt törülközők, damaszt stb. Inlet, siffon, batiszt, szövet stb.

Josip Rehák

szövőtelepe Rothkosteletz, Csehszlovákia.

Fiók:

ZAGREB I., postafiók 234.

Kérjen árjegyzéket!

FRANCIA VONAL



LEGGYORSABB, LEGKÉNYELMESEBB ÉS LEGUJABB HAJÓK INDULNAK MINDEN MÁS NAP

MARSEILLE—BORDEAUX és HAVRE-ból

Amerikába, Kanadába, Mexikóba, Kubára, Braziliába, Uruguay- és Argentínába stb.

A harmadik osztály áll: „Javitott fülkéből” 2 és 4 ágygal „Közönséges fülkéből” 2 és 4 ágygal. „Fedélzet közből” 8, 10 és 20 ágygal.

Utazás a beszállási kikötőből New-York-ig 5 és fél nap. Santos-ig (Brazília) 13 nap. Buenos Aires-ig (Argentína) 17 nap.

Az összes utasok a beszállási kikötőig csak gyorsvonatokon lesznek további tva

Különös gond lesz fordítva a földművesekre, akik

ingyen óhajtanak utazni San Paoloba—Brazília.

A „Francuska Linijá”-nak nincs ügynöke és zugírása.

Az összes felvilágosításokat ingyen adják képviselőteink:

Ljubljana — Kolodvorska 41. Bitolj — Kralja Petrova ulica 33.
Zágreb — Mihanovičeva ul. 4. Vel. Beeskerek — Aleksandrova I.
Beograd — Karagyorgyeva ul. 91.